

LABORE ET

Історія культурологічних теорій

Обсяг: 6 кредити ЄКТС

Семестр: весняний, Рік: 2024-2025

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

Інформація про викладача

Ім'я

Кучменко Елеонора Миколаївна

Контакти

kuchmeh@yahoo.com, +380975791724

Робоче місце

Кафедра літератури, методики її навчання, історії культури і журналістики

Години консультацій

Середа: 13:30 – 14:50

Опис курсу

В запропонованому курсі лекцій та практичних занять розглядаються теоретичні проблеми культурології, місце культурології в системі гуманітарних наук. Аналізується культурний простір як цінність і національне надбання, архітектоніка, динамізм, час як фактор історичного розвитку культури, історичний простір як соіокультурний контекст, теоретичні проблеми сучасної культурології, а також, такі категорії культурфілософського аналізу, як ідеал і архетип. Аналізуються погляди і уявлення ведучих вчених-культурологів різних країн.

Основна увага приділятиметься науково-практичним навичкам, зокрема, умінню:

- сформулювати своє оціночне судження про сучасну культуру;
- сприймати інформацію, ідеї, проблеми сучасної культури;
- сприймати культурний простір як цінність та національне надбання;
- аналізувати час як фактори історичного розвитку культури;
- детально аналізувати погляди і уявлення провідних всесвітніх та вітчизняних вчених – культурологів;
- висловлювати власну думку в контексті знань щодо сучасної культури під час своєї професійної діяльності;
- розуміти традиції і звичаї інших культур в контексті сучасної культури, проявляти до них толерантне ставлення;
- критично оцінювати культурні явища, форми, методи, діяльність осіб, спираючись отриманні знання.
- аналізувати структурні зміни, які відбувалися протягом століть в системі культурологічних теорій;
- уміння проявляти толерантне ставлення до опонентів;

Теоретична частина курсу базується на засвоєнні методології культурологічних досліджень через призму історії культурологічних теорій, системного підходу для аналізу теоретичних проблем культурології, а також, формуванню принципів та системи світової культури.

Мета навчання.

Після успішного закінчення курсу аспіранти будуть здатні:

- до аналізу концептуальних засад теоретичних проблем культури;
- до організації і планування аналітичної діяльності під час вивчення особливостей

- розвитку сучасної світової культури;
- до розуміння соціокультурної специфіки міжнародного академічного середовища;
- корегувати діяльність; використовувати усі можливі ресурси для досягнення поставлених цілей і реалізації планів діяльності; обирати успішні стратегії в різних ситуаціях;
- здатність і готовність до самостійного пошуку методів вирішення практичних завдань, застосуванню різних методів пізнання;
- проявляти готовність і здатність до самостійної інформаційно-пізнавальної діяльності, володінням навичками отримання необхідної інформації із довідників різних типів, уміння орієнтуватися в різних джерелах інформації, критично оцінювати та інтерпретувати інформацію, яку отримано із різних джерел;
- володіти мовними засобами – чітко, логічно, точно викладати свою думку. Точку зору, використовувати адекватні мовні засоби;
- володіти навичками пізнавальної рефлексії як усвідомленого здійснення дій і розумових процесів, їх результатів і підстав, меж свого знання і незнання, нових пізнавальних завдань і засобів їх здійснення/

Завдання курсу:

методологічні: викласти студентам основи й навчити їх застосуванню історико-теоретичного методу дослідження світових культурних процесів, інших культурологічних методів і підходів, які доцільно застосовувати при вивченні тих чи інших етапів культурного розвитку.

пізнавальні: дати уявлення про світові культурні процеси на різних етапах її історичного розвитку пам'ятки та твори мистецтва кожної епохи та надавати їм загальну характеристику; підготувати до практичної діяльності в сучасних закладах освіти.; повідомити про фундаментальні досягнення культур народів, які проживали і мешкають сьогодні; поінформувати студентів про кожну з історичних епох у розвитку культури, їх спадкоємні зв'язки та взаємовплив; надати знання, необхідні для розуміння специфіки розвитку культури нашої держави в контексті світової культурної динаміки;

практичні: навчити основам аналізу творчих здобутків митців, вміти «впізнавати» головні історико-культурні

Міждисциплінарні зв'язки.

Предмет «Історія культурологічних теорій» базується на одній з соціально-гуманітарних наук, які є феноменом суспільної свідомості. Предметом вивчення суспільно-гуманітарних наук є суспільство та людська культура, світ уявлень людини про природу та суспільство, світ людських ідеалів, мотивацій, надій та мрій, світ людської культурної свідомості, що закріплені в різноманітних знакових системах.

Наявним є зв'язок культурології з такими науками:

- Історія
- Соціологія
- Психологія
- Педагогіка
- Філософія
- Мовознавство

В результаті вивчення дисципліни «Історія світової культури» студенти повинні:

Знати:

- ✓ суть, зміст поняття культура, структуру та функції культури;
- ✓ головні етапи розвитку, характерні особливості періодизації та репрезентанти світової культури;
- ✓ процеси та події, які зумовлювали зміну умонастроїв та перехід від одного періоду культури до іншого;
- ✓ визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);

- ✓ світоглядні засади визначних представників світової культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу;
- ✓ місце та значення регіональної культури в системі світової культури;
- ✓ зіставлення культурних явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури;
- ✓ світоглядні тенденції, які притаманні сучасній культурі.

Вміти:

- ✓ пояснити суть феномену культури, її роль у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових цінностей культури;
- ✓ аналізувати головні етапи розвитку, закономірності функціонування та становлення світової культури;
- ✓ характеризувати, вміти пояснити та наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури різних регіонів;
- ✓ порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів;
- ✓ наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури ;
- ✓ визначати роль і місце окремої культурної спільноти в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку ;
- ✓ аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії світової культури;
- ✓ обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань світової історико-культурної спадщини.

Компетенція є однією з найважливіших особливостей вищої освіти у підготовці фахівців. Сьогодні важливо бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й, передусім, компетентним. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він успішно реалізує у своїй професійній діяльності отримані під час навчання знання, уміння та навички та здійснює постійний особистісний та професійний саморозвиток, що робить його цінним та затребуваним на ринку праці. Кінцевим результатом компетентності є:

- використання соціокультурних знань і вмінь в іншомовній комунікації;
- застосування культурологічної інформації у професійній діяльності;
- оцінка й аналіз власного навчального досвіду та удосконалення своєї навчальної стратегії;
- удосконалення мовленнєвої підготовки шляхом використання культурологічних матеріалів;
- уміння на основі сприйнятої інформації виділяти мікротеми, ключові слова, репродукувати зміст інформації;
- стійка здатність майбутнього фахівця виконувати завдання, передбачені кваліфікаційними характеристиками;
- глибоке розуміння сутності виконуваних завдань і проблем, що вирішуються;
- знання досвіду, накопиченого в конкретній галузі діяльності, активне оволодіння найкращими досягненнями;
- вміння обирати засоби і способи дії, адекватні конкретним обставинам місця і часу;
- почуття відповідальності за досягнуті результати;
- здатність учитися на власних помилках і вносити корективи в процес досягнення цілей.

Очікуванні результати навчання:

- на основі створеної системи знань сформувати власну позицію щодо особливостей світової культури та її місця в житті держави;
- розрізняти головні напрями в розвитку культурного процесу;

- надавати загальну характеристику даних напрямів;
- орієнтуватися у зовнішній і внутрішній політиці держави, її історії;
- захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси;
- чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки;
- адаптуватися до зростаючих потоків інформації, до наслідків науково-технічного прогресу;
- оцінювати культурні процеси, що відбуваються у суспільстві та давати їм адекватну оцінку;
- виховання особистого толерантного відношення до представників інших культур;
- використовувати набуті знання у подальшій професійній діяльності.

Навчальні ресурси

Курс викладатиметься у формі лекцій та практичних занять з використанням інформаційних технологій.

Організація навчання

Обсяг	Тема
45годин	Тема 1. Теоретичні проблеми культурології
45годин	Тема 2. Культурний простір як цінність і національне надбання.
45годин	Тема 3. Час як фактор історичного розвитку культури.
45годин	Тема 4. Історична персонологія: соціокультурний контекст

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
10	Складання аналітичного огляду літератури по темі (дискусія на семінарі, підготовка повідомлення на визначену тему).
20	Написання і захист рефератів по темі, презентація.
20	Вивчення та аналіз рекомендованих наукових текстів, історіографічний огляд, бібліографічний огляд
20	Пошук додаткової інформації, реферування наукової літератури, написання есе.
30	Іспит
100	Разом

Політика курсу

Відвідування та / або участь є важливим компонентом вашого курсу. Проте, якщо Ви бажаєте навчатися за індивідуальним графіком (враховуючи особливі обставини), або, дистанційно – можна узгодити графік навчання на основі навчальної платформи Google-клас.

Запізнення. Крайньою межею здачі портфоліо та есе є три дні до заліку. Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, як після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Академічна доброчесність та плагіат. Якщо ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагіатуєте: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат – серйозна проблема в сучасному світі, тому я активно перевірятиму вашу роботу, щоб переконатися, що ви запозичували текст та чужі ідеї. Якщо з'ясується, що ви зробили плагіат у завданні, воно не буде зараховане, викладач повідомляє про інцидент зав. кафедрою, декану та кураторові.

При виконанні спільних завдань, потрібно вказувати внесок кожного учасника.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються тільки з дозволу викладача. Користування мобільними пристроями з позанавчальною метою карається попередженням чи видаленням студента з навчальної аудиторії.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Рекомендовані джерела інформації

1. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія культурологічних теорій./Е.М.Кучменко.-Навч.пос.-Ніжин, НДУ ім.М.Гоголя,2021.-452 с.
2. Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX- початок XXI ст.):Моногр.:В 2 т.-Т.1./ В.М. Шейко. -Х.:Основа,2001.-520с.-Т.2.-Х.:Основа,2001.
3. Філософський енциклопедичний словник/ В.І.Шинкарук (гол. Редкол.) та ін. –К.: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002.

Періодичні видання:

1. «Культура і мистецтво у сучасному світі»,
2. Культура України»,
3. Міжнародний вісник:культурологія, філологія, музикознавство».

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
2. www.nplu.org – офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України